МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра обліку і аудиту

Коваль Катерина Олександрівна

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

АВТОРЕФЕРАТ
дипломної роботи на здобуття
ступеня вищої освіти магістр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування»

Науковий керівник:
канд. екон. наук, доц. Белінська С.М.

Рецензент:
канд. екон. наук, проф. (б.в.з.) Норд Г.Л

Миколаїв 2020

Магістерська робота є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі обліку і аудиту Чорноморського національного університету імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України.

Керівник роботи: Кандидат економічних наук, доцент
Белінська Світлана Михайлівна
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Рецензент: Кандидат економічних наук, професор (б.в.з.)
Норд Ганна Леонідівна
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

Захист відбудеться 25 лютого 2020 р. о 10^{00} годині на засіданні екзаменаційної комісії у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, аудиторія 10-306.

З магістерською роботою можна ознайомитися у бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили (54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Питання оплати праці завжди знаходиться в центрі уваги, як науковців так і практиків. Адже діяльність кожного суб'єкта господарювання безпосередньо залежить від його працівників, їх продуктивності праці, мотивування та звісно оплати праці. Для підприємства витрати на оплату праці є постійною та однією з головних складових витрат діяльності. А для працездатного населення України, заробітна плата, зазвичай є єдиним джерелом доходу. У нашій країні існує значна кількість недосконалостей в організації системи оплати праці: нерівномірна диференціація оплати праці; низький рівень оплати праці; нерозроблена чітка система мотивування працівників; застарілість і недосконаліть на частині підприємств організації обліку та контролю за витратами з оплати праці. Також постійна зміна законодавства пов'язаного з питаннями оплати праці, потребує від підприємства покращення і внесення відповідних змін в організацію обліку та контролю витрат на оплату праці. Зважаючи на вище зазначене, питання організації обліку, аналізу та контролю витрат на оплату праці в системі управління окремого підприємства є актуальним.

Увагу дослідженню питання оплати праці в своїх наукових працях приділяли такі вітчизняні та зарубіжні вчені як Грішнова О.А., Колот А.М., Брезицька К. Ф., Бутинець Ф.Ф., Завіновська Г.Т., Калина А.В., Толуб'як В. С., Жернаков В. В., Герасименко О.А., Шоляк О.Ю., Болюх М. А., Пахомова І.Г. та інші.

Незважаючи на велику кількість розроблених теоретичних, практичних положень і рекомендацій, все ж дане питання є недостатньо досліджене та потребує висвітлення й вдосконалення в частині організації, методики обліку, аналізу і контролю за витратами з оплати праці з застосуванням автоматизованих програм.

Гіпотеза дослідження. Невід'ємною складової діяльності підприємства є його витрати на оплату праці. Правильно організований облік витрат на оплату праці дозволить покращити систему управління підприємства й оптимізувати витрати.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою проведення даного дослідження є узагальнення теоретичних засад, визначення недоліків та розробка напрямків удосконалення організації обліку, аналізу і контролю витрат з оплати праці на прикладі конкретного підприємства.

Для реалізації визначеної мети були сформовані та вирішені наступні завдання:

– визначити теоретичні основи, структуру і функції заробітної плати;

– охарактеризувати нарахування на заробітну плату і утримання з неї;

– узагальнити існуючі форми і системи оплати праці;

– дослідити організацію обліку витрат на оплату праці;

– розкрити особливості діяльності та організації первинного, синтетичного, аналітичного обліку розрахунків з оплати праці;

– розробити напрями поліпшення обліку, аналізу і контролю витрат на оплату праці для ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА»;

– встановити основні етапи і джерела інформації, необхідні для проведення аналізу і контролю витрат на оплату праці;

– провести аналіз фінансового стану і ефективності використання трудових ресурсів ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА»;

– проаналізувати структуру і динаміку фонду оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є господарська діяльність в частині операцій пов'язаних з обліком розрахунків з оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні і організаційні засади бухгалтерського обліку, аналізу і контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством.

Методи дослідження. Теоретичною основою при написанні дипломної роботи стали наступні загальнонаукові методи: абстрагування і теоретичного узагальнення (при визначенні сутності понять і категорій); аналізу, синтезу, індукції та дедукції (при дослідженні питань форм і систем оплати праці); діалектичний і системний (при формуванні напрямків удосконалення обліку розрахунків з оплати праці); порівняльного аналізу (при оцінці динаміки і структури фонду оплати праці та ефективності використання трудових ресурсів); аналітичний і спостереження (при визначення структури заробітної плати і факторів впливу на її рівень); узагальнення (при складанні пропозицій і висновків).

Інформаційна база дослідження. До інформаційної бази дослідження належать: нормативно-правові і законодавчі акти України, наукові праці українських та зарубіжних вчених з даної теми, статті з періодичних видань, наукові посібники і підручники, первинна облікова інформація з оплати праці, фінансова та статистична звітність ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

Практичне значення одержаних результатів. Впровадження в діяльність сформованих в ході дослідження рекомендацій із зміни й покращення організації обліку, аналізу і контролю витрат на оплату праці підвищить ефективність обліку і використання трудових ресурсів на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається з таких структурних елементів: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел і додатки. Основний зміст роботи викладений на 114 сторінках друкованого тексту. Кваліфікаційна робота включає 27 рисунків, 26 таблиць, 59 найменувань у списку використаних джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, предмет та об’єкт дослідження, його методи та інформаційну базу, розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

Перший розділ «Теоретичні засади організації обліку, контролю та аналізу витрат на оплату праці та розрахунків за соціальним страхуванням» присвячено визначенню економічної сутності заробітної плати, її функції та структури, формам і системам оплати праці в Україні, а також питанням організації обліку витрат на оплату праці. Для працівників заробітна плата як правило є ключовим джерелом доходу, а для підприємства – однією з головних витрат діяльності. Досліджено думки, як вітчизняних, так і зарубіжних вчених та виділено підходи, щодо визначення сутності поняття заробітна плата. Заробітну плату неможливо розглядати тільки з однієї позиції, адже це складне та багатогранне поняття (таблиця 1).

Таблиця 1

Основні позиції визначення заробітної плати

Позиції визначення заробітної плати	Пояснення
Економічної теорії	Заробітна плата розглядається, як економічна категорія, котра відображає взаємовідносини працівника та підприємця з приводу розподілу новоствореної вартості
Ринкової економіки	Заробітна плата є елементом ринку праці, який утворюється взаємодією попиту на працю і її пропозицією, та виражає ринкову вартість найманої праці
Економіки праці	Заробітна плата є заробітком або винагородою, котра відображена у грошовому вираженні, яка сплачується підприємцем згідно трудового договору працівнику за виконану роботу
Найманого працівника	Заробітна плата є основною частиною трудового доходу працівника, котрий він отримує в результаті реалізації здатності до праці і який має забезпечити необхідне відтворення робочої сили працівника
Підприємця	Заробітна плата виступає елементом витрат виробництва та головним чинником забезпечення матеріальної зацікавленості працівників у досягненні високих кінцевих результатів праці

В частині першій ст. 94 КЗпП та в ст. 1 ЗУ «Про оплату праці» визначено, що заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу, а розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства.

В ЗУ «Про оплату праці» визначено структуру заробітної плати або як визначають деякі науковці види заробітної плати. Структура заробітної плати наведена на рис. 1.

Рис. 1. Структура заробітної плати

Сутність заробітної плати ще розкривається за допомогою її функцій. Серед різноманіття функцій заробітної плати можна виділити чотири основні (рис.2).

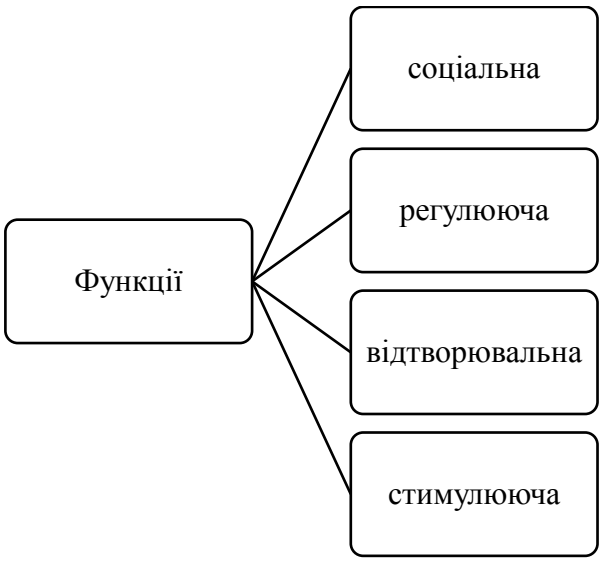

Рис. 2 Основні функції заробітної плати

Встановлено, що відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування працівників підприємства нараховується на заробітну плату та сплачується за рахунок підприємства.

На сьогоднішній день в Україні чинними є чотири види загальнообов'язкового державного соціального страхування (рис. 3).

Рис. 3 Види загальнообов'язкового державного соціального страхування

З 01.01.2011 року в Україні було введено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або єдиний соціальний внесок (ЄСВ). На сьогоднішній день ЄСВ сплачується до місцевих податкових інспекцій, де в подальшому розподіляється між фондами соціального страхування.

ЄСВ нараховується безпосередньо на заробітну плату та сплачується за рахунок підприємства, а от податок з доходів фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір (ВЗ) утримуються з заробітної плати працівника, але перераховуються до податкових органів підприємством.

В Україні існують та використовуються дві форми системи оплати праці: відрядна та почасова.

Форми оплати праці в свою чергу розподіляються на системи оплати праці, за кожною відповідно (рис. 4).

Рис. 4 Системи оплати праці

Кожне підприємство самостійно обирає ту форму та системи оплати праці, котрі вважає найбільш ефективними і оптимальними.

У ході дослідження, виявлено, що організація оплати праці є важливим та проблемним питанням для роботодавців та держави. В організації оплати праці важливо враховувати інтереси усіх трьох сторін соціально-трудових відносин: працівників, роботодавців та держави. Під організацією оплати праці на підприємстві мається на увазі комплекс певних дій, ціллю яких є визначення принципів нарахування заробітної плати, її величини, термінів сплати, диференціації тощо.

Доведено, що організація оплати праці на підприємстві реалізовується виключно згідно чинних законодавчих та нормативних актів. Регулювання обліку та звітності за розрахунками з оплати праці здійснюється такими нормативними документами:

– МСБО 19 «Виплати працівникам»;

- МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій»;
- П(С)БО 26 «Виплати працівникам»;
- П(С)БО 13 «Фінансові інструменти»;
- П(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов’язаних сторін»;
- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» тощо.

Важливе місце в організації оплати праці займають форми первинного обліку особового складу підприємства та визначення і розподіл функцій обліку робочого часу між відділами підприємства.

У **другому розділі** «Організаційно-методичні засади обліку розрахунків з оплати праці та за соціальним страхуванням на підприємстві» висвітлено особливості діяльності та організації первинного, синтетичного та аналітичного обліку розрахунків з оплати праці на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

Встановлено, що на досліджуваному підприємстві бухгалтерський облік та складання звітності є автоматизованими. Облік здійснюється в програмі 1С:Підприємство 8.3/Бухгалтерія для України 2.0, а подання звітності та електронний документообіг з деякими контрагентами здійснюється з використанням програми M.E.Doc.

На досліджуваному підприємстві первинні документи з обліку оплати праці створюються за допомогою автоматизованої програми, в якій ведеться облік. Таким чином усі документи мають стандартизовану форму та усі обов’язкові реквізити.

До складу документів первинного обліку праці та розрахунків з оплати праці на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» належать: накази про прийняття працівника на роботу, про надання відпустки, про переведення на іншу посаду, та його звільнення; особова картка працівника; заяви на відпустку, про надання матеріальної допомоги; лікарняні листи, повідомлення про стягнення штрафів, платіжні відомості. Так як на досліджуваному

підприємстві існує відділ кадрів, то саме він обліковує та несе відповідальність за складання усіх необхідних документів з обліку праці.

Головним недоліком, що було виявлено в роботі досліджуваного підприємства є відсутність графіку відпусток. В наслідок цього на підприємстві відсутній резерву забезпечення відпусток, що не дає можливості спланувати в конкретному місяці витрати на виплату відпусток.

Заробітна плата на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» сплачується регулярно, згідно вимог ст. 115 КЗпП і ст. 24 ЗУ «Про оплату праці», в робочі дні, у строки: 5-го та 20-го числа кожного місяця. Для нарахування заробітної плати на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА», використовується документ «Нарахування заробітної плати», а для її виплати «Заробітна плата до виплати». На рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» ведеться облік розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві.

Аналітичний облік на підприємстві ведеться за видами виплат. Аналітика за кожним співробітником на досліджуваному підприємстві не ведеться, що також на наш погляд є недоліком, адже не дозволяє аналізувати дані за кожним співробітником окремо.

Узагальнена схема обліку розрахунків з оплати праці на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» наведена на рисунку 5.

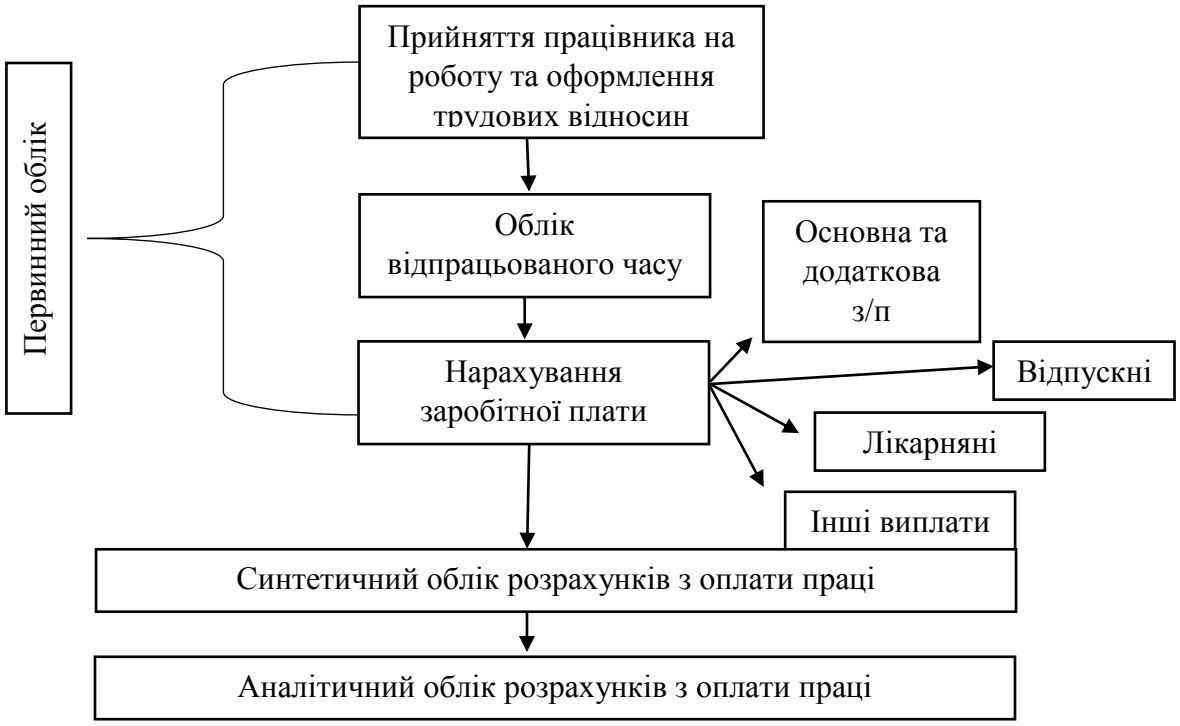

Рис.5 Схема обліку розрахунків з оплати праці

Зважаючи на виявлені недоліки підприємству необхідно удосконалити ведення синтетичного та аналітичного обліку, зважаючи на важливість аналітичних даних в прийнятті управлінських рішень на підприємстві.

На досліджуваному підприємстві необхідно поліпшити систему оплати праці, що існує на ньому, так як спостерігається нерівномірний, на нашу думку, розподіл заробітної плати та відсутність матеріального стимулювання працівників у підвищенні їх продуктивності праці.

ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» необхідно переглянути встановлені посадові оклади співробітників, з метою забезпечення ринкового рівня оплати праці та зниження плинності кадрів, у зв’язку з низьким рівнем оплати праці.

У ході дослідження системи оплати праці на підприємстві було виявлено відсутність матеріального заохочення працівників, що на наш погляд є недопустимим в сучасних ринкових умовах.

Як приклад установлення надбавок та премій за виконану роботу, пропонуємо впровадити ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» такі можливі заходи:

а) для перекладача:

1) встановити денну норму, за виконання якої він отримуватиме премію у розмірі 5% від окладу;

2) встановити премію за виконання замовлень без повернень від клієнтів у розмірі 20% від окладу, при наявності повернень розмір премії зменшується в залежності від їх кількості та причин;

б) для менеджера по роботі з клієнтами:

1) встановити премію у розмірі 3% від суми виконаного та оплаченого замовлення;

в) для менеджера з персоналу:

1) визначити премію за кількість та якість опрацьованих резюме, складених документів первинного обліку та управлінських звітів.

Для обліку розрахунків з оплати праці на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» пропонуємо використання наступних субрахунків:

661 «Розрахунки за заробітною платою основною»;

662 «Розрахунки з депонентами»;

663 «Розрахунки з заробітною платою додатковою»;

664 «Розрахунки за іншими виплатами».

Таким чином на підприємстві буде згруповано розрахунки з оплати праці за видами виплат. Але для кращого розуміння змісту субрахунків та удосконалення існуючого на підприємстві аналітичного обліку пропонуємо ввести низку аналітичних субрахунків.

На досліджуваному підприємстві встановлені правила документообігу, але вони ніяк не підтверджені документально, тому ми вважаємо доцільним в оновленій обліковій політиці підприємства зазначити такий графік та прикріпити його, як додаток до облікової політики.

Розроблений нами варіант графіку документообігу первинних документів з оплати праці для ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» наведений в таблиці 2.

Таблиця 2

Графік документообігу первинних документів з оплати праці

№	Найменування документу	Основа для складання документу	Термін складання	Ким складається	Передається для обробки до	Місце зберігання
1	Наказ про прийняття на роботу	Заява працівника	Не пізніше 1 робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
2	Особова картка	Наказ про прийняття на роботу, дані з резюме	В день прийняття на роботу	відділ кадрів	відділ кадрів	відділ кадрів
3	Табель обліку робочого часу	Таб. облік, листи непрацездатності, накази на	кожного робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	бухгалтерія

		відпустку				
4	Графік відпусток	Анкетування працівників	щорічно до 2 січня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
5	Наказ про надання відпустки	Заява працівника	за три дні до відпустки	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів
6	Наказ про звільнення	Заява працівника	Не пізніше останнього робочого дня	відділ кадрів	бухгалтерії	відділ кадрів

Не менш важливим для досліджуваного підприємства є усунення такого недоліку, як відсутність резерву відпусток. Створення такого резерву пропонується нами, як одне із положень в оновленій обліковій політиці підприємства.

Недоліком ведення аналітичного обліку на підприємстві є аналітика у розрізі виплат працівникам і її відсутність у розрізі виплат по кожному працівнику окремо (рис.5).

Рис. 5 Структура рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» з детальною аналітикою

У **третьому розділі** «Аналіз і контроль витрат на оплату праці та розрахунків за соціальним страхуванням на підприємстві» досліджено основні етапи і джерела інформації аналізу та контролю розрахунків з оплати праці, також проведено аналіз фінансового стану, ефективності використання трудових ресурсів, структури та динаміки фонду оплати праці ТОВ ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА».

В магістерські роботі визначено необхідні джерела інформації, котрі будуть застосовуватись при аналізі і контролі розрахунків з оплати праці (табл. 3).

Таблиця 3

Джерела інформації необхідні для здійснення контролю та аналізу розрахунків з оплати праці

Група	Джерела інформації
Планово-нормативна:	
Плани	плановані норми витрат на оплату праці та соціальну діяльність
Нормативні документи	законодавчі та нормативні акти, колективні договори і угоди
Облікова:	
Первинна документація	накази про прийняття на роботу, відпустку, переведення і звільнення; особові картки, табелі обліку робочого часу, розрахунково-платіжні відомості, подорожні та лікарняні листи, платіжні відомості та інші.
Рахунки обліку та облікові регістри	Витратні рахунки: 23 «Виробництво»; 91 «Загально виробничі витрати»; 92 «Адміністративні витрати»; 93 «Витрати на збут». Рахунки за утриманнями та нарахуваннями: 65 «Розрахунки за страхуванням»; 64 «Розрахунки за податками та платежами». 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» та 471 «Забезпечення виплат відпусток» Облікові регістри: зведені відомості і журнали ордери.
Звітна:	
Фінансова звітність	Форми: №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) №2 Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) №3 Звіт про рух грошових коштів №4 Звіт про власний капітал
Статистична звітність	форма №1-ПВ «Звіт із праці» (місячна, квартальна), №1-РС «Звіт про витрати на утримання робочої сили» (один раз на 4 роки)
Внутрішня позаоблікова:	накази про перевірки, довідки, акти перевірок і ревізій протоколи та інше.

Інші джерела:	збірники статистичних матеріалів, штатний розклад, податкова звітність, результати подібних перевірок, оперативна звітність з підрозділів та інше.

З розглянутих джерел основною групою є облікова, адже інформація саме цієї групи є найбільш деталізованою.

У ході дослідження, встановлено етапи необхідні для проведення аналізу на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» (рис.7).

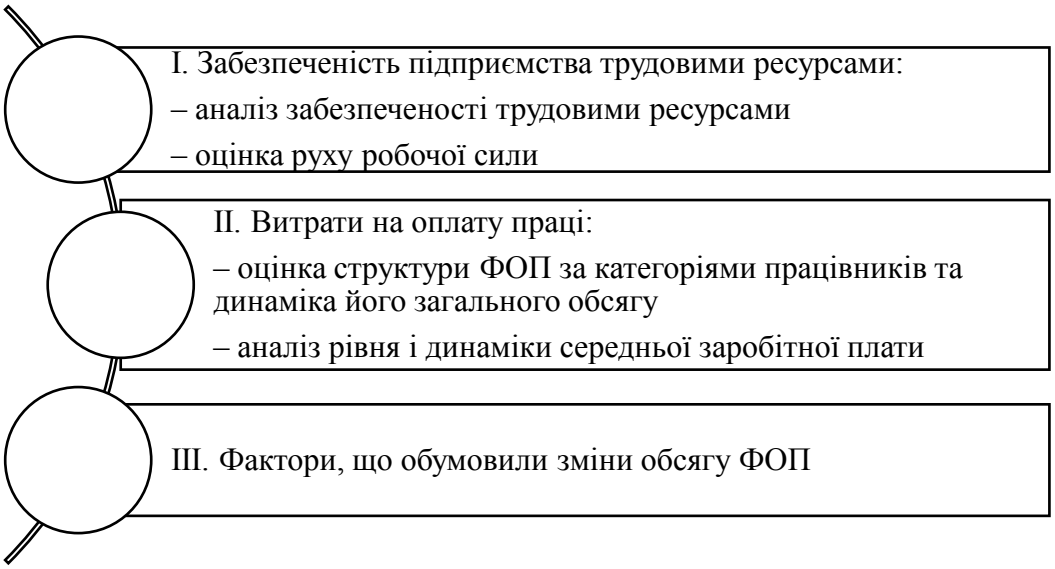

Рис. 7 Етапи проведення аналізу розрахунків з оплати праці

Обумовлено, що для встановлення забезпеченості підприємства кадрами та ефективності їх оплати праці необхідно провести повноцінний аналіз за визначеними етапами. Він дозволить в повному обсязі розглянути систему оплати праці на підприємстві, визначити усі зміни в складі персоналу та в ФОП, виявити причини змін, розробити пропозиції щодо її вдосконалення.

Досліджено та розраховано показники ефективності використання трудових ресурсів. Підсумовуючи результати проведеного аналізу можна зазначити, що працівники є перенавантаженими і підприємству необхідно розширити штат; значення продуктивності праці працівників зросли майже вдвічі, але це пов’язано не з покращенням ефективності, а з зростанням обсягів реалізованих послуг та скороченням виробничого персоналу; значення коефіцієнту рентабельності зросло у 3,95 разів з зазначених вище

причин, що на наш погляд є негативною тенденцією і повинно бути усунене; позитивною тенденцією є зниження показнику плинності кадрів та загального обороту персоналу, це свідчить про зростання стабільності кадрів.

При проведенні аналізу фонду оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» використано дані зі звітів форми №1-ПВ «звіт з праці» та форми №2 «Звіт про сукупний дохід» за 2017-2018 роки.

Аналіз фонду оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» буде проведено за трьома етапами:

1. аналіз складу, структури та динаміки ФОП (табл. 4);
2. визначення відхилень (абсолютного та відносного) ФОП;
3. виявлення факторів впливу на відхилення ФОП.

Таблиця 4

Аналіз складу, структури та динаміки фонду оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» за 2017-2018 роки

Показник	2017		2018		Відхилення		
	Сума тис. грн.	Питома вага, %	Сума тис. грн.	Питома вага, %	абсолютне	відносне,%	Частки пунктів, %
Фонд основної заробітної плати, всього	259,39	98,61	374,45	96,77	115,06	44,36	-1,84
Заохочувальні та компенсаційні виплати, всього	3,65	1,39	12,5	3,23	8,85	242,47	1,84
матеріальна допомога	3,65	1,39	12,5	3,23	8,85	242,47	1,84
Фонд оплати праці, всього	263,04	100	386,95	100	123,91	47,11	

Сума загального фонду оплати праці підприємства у 2018 році зросла на 123,91 тис. грн. або на 47,11% що є позитивним показником, так як свідчить про підвищення заробітної плати працівникам.

У зв’язку з відсутністю відрядної системи оплати праці для виробничого персоналу та системи преміювання на підприємстві значення абсолютного та відносного відхилення використання фонду заробітної плати

рівні та становлять 123,91 тис. перевитрати у використанні фонду заробітної плати у порівнянні з минулорічним фактичним показником.

Таке значення перевитрат фонду оплати праці пояснюється підвищенням рівня заробітної плати працівниками та компенсаційних виплат.

У ході проведеного дослідження встановлено, що на абсолютні перевитрати загального фонду оплати праці ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» мав вплив тільки один чинник – зростання середньорічної заробітної плати працівника за рік на 13,76 тис. грн, що призвело до перевитрат на суму 123,84 тис. грн.

Не менш важливим, при аналізі використання фонду оплати праці є аналіз середньої заробітної плати працівників. Сукупність визначених змін призвела до підвищення середньої заробітної плати одного працівника за рік на 13832,10 грн. або 13,8321 тис. грн.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено організацію обліку, аналізу та контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством. Результати здійсненого дослідження дозволяють зробити наступні висновки і пропозиції:

1. В ході дослідження було проаналізовано теоретичні основи поняття заробітна плата, її структуру та функції та виявлено, що заробітна плата є багатогранною категорією, котра досліджувалась багатьма українськими та іноземними вченими, що відображує інтереси усіх зацікавлених сторін: працівника, роботодавця та держави.

2. Дослідження загальнообов’язкового державного страхування, його видів, принципи та європейські моделі управління збору страхових внесків та основних принципів і положень утримань з заробітної плати та їх нормативно-правове регулювання дозволило досконало вивчити державне

регулювання нарахувань і утримань з заробітної плати. Соціальне страхування та відрахування утриманих податків з заробітної плати до державного бюджету мають велике значення, адже вони є одними з основних складових наповнення бюджету.

3. Узагальнення існуючих форм та систем оплати праці в Україні, їх види та порядок розрахунку, дозволило сформувати уявлення про систему оплати праці в Україні. Правильно обрана система оплати заробітної плати є ефективним організаційним засобом і мотивуючим фактором для працівників. Така система повинна враховувати особливості процесу праці на підприємстві та завдання, які роботодавець ставить перед конкретним робочим місцем, професією та кваліфікацією працівника і його особисті інтереси.

4. Дослідження організації оплати праці є важливим та проблемним питанням для роботодавців та держави. Адже від правильної організації обліку витрат на оплату праці на підприємстві залежить продуктивність праці, мотивація працівників, структура обліку особового складу та оплати праці, ефективність обліку та інше. Оптимальна організація обліку розрахунків з оплати праці покращує господарську діяльність підприємства та мінімізує витрати на оплату праці.

5. Результати аналізу основної діяльності досліджуваного підприємства свідчать про те, що дане підприємство є суб’єктом малого підприємництва і має позитивні значення основних економічних показників діяльності. Також на даному підприємстві створення первинних документів з оплати праці покладено на відділ кадрів, а їх обробка здійснюється з використанням автоматизованих бухгалтерських програм. у ході аналізу було визначено ряд недоліків в обліку розрахунків з оплати праці. Пропозиції щодо їх усунення та поліпшення роботи підприємства розроблені та запропоновані до впровадження.

6. Досліджуваному підприємству запропоновано вдосконалити ведення обліку розрахунків з оплати праці шляхом: оновлення облікової політики,

створенням нових субрахунків та відповідних їм аналітичних субрахунків за видами виплат та кожним співробітником окремо, створенням графіку та резерву забезпечення оплати відпусток.

7. Визначено основні етапи аналізу розрахунків з оплати праці, застосування яких дозволить задовольнити інформаційні потреби усіх груп користувачів інформацією, адже деталізація за етапами охоплює усі напрямки пов'язані з розрахунками з оплати праці. Також встановлено, що джерелами інформації для проведення аналізу на ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА» є дані первинних документів, фінансової та статистичної звітності, звітність з праці.

8. Проведений аналіз ефективності використання трудових ресурсів та фонду оплати праці на підприємстві свідчить про те, йому що необхідно переглянути свою кадрову політику, склад і кількість працівників в штаті та систему оплати праці, так як це дозволить скоротити значення коефіцієнтів плинності і загального обороту робітників та підвищити стабільність кадрів на підприємстві.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ РОБОТИ

1. Коваль К.О. Облік і контроль розрахунків за заробітною платою та соціальним страхуванням// С.М. Белінська, К.О. Коваль// Студентські наукові студії. – Молодіжний науковий журнал. – Миколаїв:2018 (подано до друку).

2. Коваль К.О. Індексація доходів в умовах інфляції: механізми, облік та контроль // С.М. Белінська, К.О. Коваль// Студентські наукові студії. – Молодіжний науковий журнал. – Миколаїв:2019 (подано до друку).

АНОТАЦІЯ

Коваль К.О. Організація обліку, аналізу та контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством.– Рукопис.

Магістерська робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» – Чорноморський національний університет імені Петра Могили, МОН України, Миколаїв, 2020.

Магістерська робота присвячена науковому обґрунтуванню теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації обліку, аналізу та контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством.

Згідно поставленої мети в роботі визначено теоретичні засади організації обліку розрахунків із оплати праці; надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «ТРАНСЛІНК-УКРАЇНА»; опрацьовані основні аспекти організації і методики бухгалтерського обліку, аналізу і контролю витрат на оплату праці в системі управління підприємством.

В результаті в роботі запропоновано рекомендації щодо удосконалення облікового відображення розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві. Це забезпечить їх достовірну оцінку і відображення в системі бухгалтерського обліку. Надано пропозиції, щодо покращення документообігу, що дозволить оптимізувати діяльність підприємства та створенню резерву відпусток, що дозволить підприємству рівномірно протягом року розподілити витрати на оплату відпусток. Запропоновано впровадити мотиваційну частину в системі оплати праці на підприємстві.

Ключові слова: заробітна плата, витрати, аналіз, контроль, персонал, соціальне страхування, нарахування, утримання, податки.

ABSTRACT

Koval K.O. Organization of accounting, analysis and control of labor costs in the enterprise management system. - Manuscript.

Master's work on obtaining an educational qualification level of master's degree in specialty 071 «Accounting and taxation» – Petro Mohyla Black Sea National University, MES of Ukraine, Mykolaiv, 2020.

The master's thesis is devoted to the scientific substantiation of theoretical provisions and the development of practical recommendations for improving the organization of accounting, analysis and control of labor costs in the enterprise management system.

In accordance with the set goal, the theoretical principles of the organization of accounting of payments for wages are defined; organizational and economic characteristics of LLC «TRANSLINK-UKRAINE» were given; the main aspects of organization and methodology of accounting, analysis and control of labor costs in the enterprise management system are worked out.

As a result, the paper proposes recommendations for improving the accounting display of payments to employees at the enterprise. This will ensure that they are accurately estimated and reflected in the accounting system. Suggestions are made to improve the workflow, which will allow optimizing the activity of the company and creating a vacation reserve, which will allow the company to evenly distribute the expenses for paying holidays. It is proposed to introduce a motivational part in the system of remuneration at the enterprise.

Key words: wages, expenses, analysis, control, personnel, social insurance, accruals, withholding, taxes.